

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cap. XVI. - De natura, & numero praepositionum

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

De Partibus Orationis. 101

cant; ante condendam, id est, paulo antequam conderetur. Mihi videtur, in ipsa ædificatione: aut fortassè legendum; *Ante conditam, condendorve urbem.* Quæ verò hic solent addere grammatici de gerundio adjectivo, & de gerundivis, mera deliramenta sunt. Vide reliqua lib. 3. cap. 8.

C A P. XVI.

De natura, & numero præpositionum.

Præpositio, etiam si postponatur, non definit vocari præpositio; ut Cæsar Scalliger videtur innuere: nam si grammaticum ordinem spectes, semper præponi debet; ut *transira per*, expone *per transira*: etiam in illis, *mecum, tecum, secum.*

Porro ex receptis à grammaticis præpositionibus rejeci: *Circiter, prope, propius, proxime, pridie, postridie, procul, secus, usque, *versus, versum.*

G 3

Cir

* *Versus, Versum*] Addi his forsan & aliæ possent, certe deberent *propter, juxta, secundum, adversus.* Etenim *propter* habet ipsam adverbii formam, & dicitur contracte *pro propter* à *propus*, unde & *prope.* Sic à *firmus, firme,* & *firmiter*, à *durus, dure,* & *duriter.* &c. Constructur quidem plerumque, tanquam si esset præpositio, sed id fit per Elliptin veræ præpositionis *ad*, vel *ob.* Salust. Catil. 59. *Ipsè propter Aquilam assistit*, h. e. *propter ad Aquilam.* Et sic plane pleraque, quæ hoc capite memorantur, & inprimis *prope*, unde illud descendit, & quod item non modo, ut præpositionem, sæpe Accusativo junxerunt Veteres, sed & cujus ultimam Syllabam corripuerunt, secus quam fieri oportuisset, si pro adverbio, ut erat, ipsi id habuissent. Sed & manifeste Adverbium est *propter* apud Terent. in Adolph. *Ibi angiporem propter est*, h. e. ibi in propinquo est angip. Nec enim potes hic statuere Elliptin Accusativi, quæ retineat

VO:

Circiter
non est
Præposi-
tio.

Circiter Kalendas, circiter meridiem, octavam circiter horam, non probant circiter esse præ-

voculam in natura præpositionis, uti quidem possis in hinc Taciti Annal. IV. 54. *Cum propter discum veret.* Et Phidri fab. 37. *Et propter volans.* Similiter *juxta*, & *juxta*, non præpositiones sunt, sed adverbia, derivata à *juga*, *juxti*, pro quo posteriores *jungo*, *junxi* dixerunt, quæ proinde significant *prope*, *tum post*, & *aquali modo* Mel. I. 19. *Estis hiememque juxta ferens.* Sall. Jug. 85. *Atque volque in omnibus juxta geram.* cap. 95. *Literis Græcis & Latinis juxta eruditis.* Tac. An. I. 6. *Juxta periculosum, fissa seu vesta promerit.* Hinc sæpe etiam sequitur *ac*, vel *atque*. Liv. I. 54. *Assentium bona juxta atque damnatorum divisi sunt.* Sall. Jug. 45. *juxta ac si hostes adessent, rallo fossaque minire castra.* Immo & præpositio *cum*. Plaut. Picul. IV. 7. 62. *juxta cum ignarissimis scio.* Persa. V. 3. 75. *juxta tecum atque scio.* Sall. Catil. 58. *juxta mecum omnes intelligitis.* Secundum ejusdem est generis, & nature, cujus primum, multum, plurimum, &c. h. e. non modo non est præpositio, sed neque adverbium. Quid ergo? Est Nomen adjectivum, neutrius generis, cujusmodi quamplurima usurpantur *ἰδεῖν*, ut si essent adverbia, hoc vero etiam duplici plerumque Ellipsi, ut si esset præpositio. Plerumque dico, quia occurrit etiam ut Adverbium cum significatione *sequendi*, unde ortum est. Plaut. Amphit. II. 1. 1. *Am. Age, i tu secundum.* SO. *Sequor, subsequar te.* Mil. Glor. IV. 8. 39. *Not secundum ferro per urbem hanc omnia:* h. e. ut patiamur illos præcedere, & sic nos subsequamur. Denique *adversus*, & *exadversus* revera sunt adverbia, cum præpositionibus composita, si Simplex veritas vere est. ut est, adverbium. Si vero accusandi casum penes se habent, eo significant, æque ac Simplex, esse Ellipsin, & quidem repetendæ præpositionis *ad*, quæ in compositione apparet, plane sicuti præpositio, quæ in Verbis comparet, cum sequitur illius casus, vel repetita est, vel per Ellipsin suppressa. Nam cum dicimus *adire aliquem*, per Ellipsin dicimus, pro *adire ad aliquem*. Hæc autem vocula reperitur conjunctæ non modo cum Accusativo, sed & cum Dativo, certo pene indicio, neutrum horum casuum proxime ab iis regi. Nam sicuti Nep. Hann. c. 4. *Sapio apud Trebiam adversus eum venit.* Sic Plaut. Casin. II. 8. 29. *Cum ei adversum veneram,* & Trin. III. 2. 98. *Qui ei adversus venerit.* Sed & sine casu ullo, Sallust. orat. 1. ad Cæsar. *Quoniam neque adversus, neque ab tergo, aut lateribus tua fit.*

præpositionem; nam deest, ad, vel in. Cicero Attico lib. 10. *Verum hæc in Arpinati ad sextum circiter Idus Majas* * non desleamus. Prope, adverbium est, quasi pro pedibus; accipitur pro fere, adverbium est, aut proxime; & fuit aliquando nomen Propius, *bium est, a, um.* At dices, sæpe legimus; Prope montes non præconsistere; Prope ripam Anienis; &c., Prope metum positio. res fuerat; Prope seditionem ventum est. Sed in his omnibus † deest, ad, ut jam dicemus. Quid? quod jungitur * ablativis cum Ab; ut Cicero; Prope à Sicilia. Plin. tam prope à muris habemus hostem. Idem; Prope ab origine. Cicero; Prope ab domo detineri. Propius, non solum non est præpositio, sed nec adverbium quidem: nam Melius, Propius, Pejus, Propius, nomina sunt adjectiva, ut diximus, cum de accusativo egimus, & in *κατά. præpositio.* Quare quum legis; propius urbem; propius mortem abest; deest, ad. Cicero Finib. Sed ut ad ea propius Cato accedam. Idem I. Natur. deorum; Ad similitudinem enim Deo propius accedebat humana virtus. Idem in Partitionibus; Accedete propius ad sensum alicujus. Dicimus etiam; propius ab aliquo loco stare. Stella alia propius à terris, alia remotius ab eisdem principiis. Hæc Cicero de Natur. deorum: ubi nescio cur Grammatici non annumerent præpositionibus illud, remotus,

G 4 ut

* Non desleamus.] Construitur etiam cum ablativo. Sulpic. ad Cicero. Famil. IV. 12. *Circiter hora decima vestis.* Ineptè autem Vossius Anal. IV. 22. *circiter dictum putat,* quasi circa, vel circum iter, quum usitatissima hæc sit forma & terminatio Adverbiorum aliunde derivatorum, sicuti modo ostendimus in propter.

† Deest ad.] Nep. Phoc. c. 2. *Cum prope ad annum octogessimum secunda pervenisset fortuna.*

* Ablativum cum Ab.] Et cum In. Liv. I. 14. *In ipsis prope portis bellum ortum.*

ut propius; quum nulla discriminis ratio inter hæc duo inveniri queat. Cur non etiam dicas, propius esse præpositionem dativi: ut in illo. Virgilii; propiusque periculo is metus. Et 2. Georg. Propius stabulis. Et 3. Georg. Et faciem tauro propior. „[Et Livii lib. 4. Hoc propius vero

Proximè,
adver-
bium.

„est.] Proxime, adverbium semper est: neque obstat illud Cicer. Habere exercitum quam proximè hostem; nec Varronis, Proximè januam; nec Livii, Proximè morem: nam idem Cicero dixit; Proximè accedere ad verum. Et idem (cum ablativo) Proximè à Lacyde solo retenta est. Livius lib. 1. Is ducit exercitum quam proximè ad hostem potest. Ubi legitur in Sallustio, Proximè Carthaginem Numidia appellatur; Fronto legit, Proxima Carthagini Numidia; Et infra, Proximè Hispaniam, Fronto legit, Proximi Hispanie. Cicero pro Milone; Proxime ad deos accessit Clodius; Lambinus legit; proximè deos. Vide in Thesauro, Quam proximè, & Prope ab. Sed quid in his moramur, si * nomen ipsum Proximus invenitur cum accusativo? An dices esse præpositionem, Proximus, a, um? Plaut. Pœn. Proximus te sum. Cicero Attic. lib. 1. Proximus Pompejum sedebam. Alii legunt; Proximus Pompejo; sed illa lectio verior. Itaque dicimus Latine; Proximus Pompejo, Pompejum, ad Pompejum, à Pompejo, post Pompejum. Ovid. Proximus ad dominam, nullo prohibente, sedeto. „[Potest etiam in Proximus, subaudiri Secundum, Propter. Plautus „Rud. prolog. In agro atque villa proxima propter „mare. Idem Capt. act. 2. sc. 1. Secundum partem tu es pater proximus.] Pridie Nonas, Pridie

Ka-

* Nomen ipsum proximus &c.] Sic Sall. Jug. 49. Dextro latere, quod proximum hostis erat. Gell. III. 2. Dies qui proximus eam noctem illecescit. Sed & propior. Sall. cod. cap. propior mansum.

Kalendas, non indicant, Pridie esse accusa-
 tivi præpositionem, quum legamus apud Ci-
 ceronem; usque ad pridie Kalendas; & apud
 Plin. ad pridie Idus Septembres. Sed in Kalen-
 das, & Idus, & Nonas, deest ante. ut fit;
 pridie ante Nonas: ubi * pridie ablativus est à
 die; quasi dicas, primo die, vel priori die ante
 Nonas. „[Justinus lib. 2. Pridie constitutam diem;
 „ ubi palam est subaudiri Ante.] Postridie ludos
 Apollinaves, dixit Cicero. Et Sueton. Postridie
 mundinas, deest, post. Cicero Terentiæ: Quid Postridie
 cause autem fuerit postridie intellexi, quam à vobis dis-
 cessi; id est, postquam, posteaquam. † Procul præposi-
 urbem, dixit Curtius. & Livius; Locus procul
 muros satis æquus agendis vineis fuit. Nescio an
 alibi reperiat, procul, cum accusativo, sæ-
 pissime cum ablativo; ut, procul mari Oceano, pro-
 cul patria, & procul dubio. „[apud Lucret.
 „ procul ambitione, procul discordibus armis.] Exem-
 pla non adscribam cum præpositione, quia
 sunt innumera, & cuilibet in promptu; * „[ut
 G 5 „ veri-

Pridie
non est
præposi-
tio.
non est
præposi-
tio.
non est
præposi-
tio.
non est
præposi-
tio.

* Pridie ablativus est &c.] Immo pridie & postridie di-
 cuntur conjunctim, eadem utrumque ratione, qua die
 crastini, perandini. Non ergo illud ex duobus constat
 nominibus ablativi Casus, quorum alterum sit pri h. e. pri-
 mo, à pris, alterum die, ut etiam sentit Georg. H. Urbi-
 nus cap. 8. Sed Genitivo & Ablativo, elisa litera S. Pris
 autem antiquum est, unde prior, primas, & pristinus.
 Derivatur à Gr. πρι, non pro pris, ut vult Vossius in
 Etymol. sed pro πρις.

† Procul urbem] Procul manifeste est Adverbium, & di-
 citur, ut simul à similitis, facul à facilis, sic illud à proculis,
 quod à procello, h. e. porro moveo, pello. Vide Voss.
 Etym.

* Ut verisimile sit.] Hæc videntur superioribus exemplis de
 ablativo, cujusmodi plura refert Rivius ad Sall. Jug. c. 89.
 statim subjungenda. In eadem porro sententia de hisce
 locis Curtii & Livii, usque vocis procul, est Vossius A-
 nal. IV. 22.

inis ratio
non etiam
dativi : ut
ut mens. Et
eorg. Et fit
Hæc præposi-
per est : nec
citur quum
Proximè jam
idem Cicero
Et idem (cu-
ta est. Livius
xime ad hunc
Proximè Curti-
legit, Proxi-
xime Hispani-
Cicero
ludius : Lam-
in Thesauri
quid in his
ximus inve-
esse præpo-
Peen. A
Proximè
ocimus Pam-
icimus Lati-
consequens, à
mus ad demum
etiam in
reperit. Plauti
a proximo prop-
Secundum pro-
Nonas, Pridie
Ka
Declaro
Der. qui
Sall. eod. ca.

„verisimile sit Curtium scripsisse, *Procul urbe;*
 „Livium, *Procul numero.*] *Secus decursus aquarum,*
 Latinis inauditum est: * semper autem ad-
 verbium esse censeo; ut, *Recte, an secus facias,*
nihil ad nos. Plaut. *Quid diximus tibi secus, quam*
velles? Citat Erasmus ex Plinio; *secus fluvios,*
 lib. 24. Sed in correctis legitur, *secundum flu-*
vios. „[Charisius lib. I. *Secus adverbium signi-*
 „ficat, Aliter: unde nascitur *Secus, ἕξωρος.*
 „Ceterum id quod vulgus usurpat, *Secus illum sedi,*
 „hoc est, *secundum illum; & fatuum, & sordidum est.*
 „Plebem quidem Romanam sic loqui solitam,
 „ex illo apparet, quod affert *Quintilianus;*
 „*Cecus conductus est secus viam stare.*] Usque nihil
 aliud significat, quam continue, aut perseve-
 ranter; ut, *usque laborat, usque valuit?* Ut
 Terent. *Animus usque antehac attentus;* qua in
 parte Donatus valde laborat, & nihil explicat.
 Quum legis; *usque Romam;* & *usque Roma;*
 deest semper præpositio. Catull. *hunc ad usque*
locum: quod ita frequens est, ut probatione
 non indigeat. *Romam versus, & similia,* præ-
 positiones non sunt; neque *versum;* † quod
 probant *adversus, & adversum.* Cicer. lib. 4.
 epist. 12. *In Italiam versus navigaturus erat.*
 „[Plaut. Epid. *Cepi versus ad illas accedere.* Li-
 vius

Nec Uf-
gue.

Nec Ver-
sus.

* *Semper autem adverb. &c.*] Recte. Adhibetur tamen aliquando, ut præpositio, ut ostendit Voss. Anal. IV. 21. Nec tamen ideo, ut Idem sentit, est ipsa præpositio, sed ponitur cum Ellipsi veræ præpositionis *ad,* plane ut *secundum.* Ergo *secus viam* est concisè dictum pro, *secus ad viam.*

† *Quod probant adversus &c.*] Sentio & ipse *versus & ver- sum* non esse præpositiones, sed tamen non probari illud ex compositione voculæ *adversus.* Nam & præpositiones cum præpositionibus possunt esse compositæ. Veluti *In- ante,* & alia. Vide Voss. IV. 23.

» vius lib. 7. Romano corvus in galea confedit in
» hostem versus.]

C A P. XVII.

De Adverbiorum natura, & differentia.

ADverbium est dictum, quasi Ad ver- ^{Adver-}
bum, quod sit quasi verborum adjecti- ^{bium}
vum, & modus; ut, bene currit. Ad- ^{præcipue}
jungitur tamen & aliis partibus; ut, bene doctus, ^{verbis}
valde mane, semper Deus, semper lenitas. Formas ^{adsumi-}
ejus adnumerare ad Grammaticum non perti- ^{tur.}
net: pertineret tamen, si fines adverbiorum ^{Gram-}
recenserentur; ut quum alia finiuntur in IM, ut ^{matica}
punctim, caesim, membratim; alia in US, ^{Adver-}
subtus, ^{intus}; alia in O, cito, profecto; in AS, ut ^{divorum}
alias, ^{cras}; in I, ubi, ibi; in E, bene, pulchre, sano; ^{divisio}
in ER, duriter, fortiter: & sic deinceps. Signi- ^{per ter-}
ficationes verò adverbiorum enumerare *ma- ^{mination-}
gis Philosophi est, quàm Grammatici; quia ^{nes.}
Grammatici munus non est, teste Varrone, ^{Eorum}
vocum significationes indagare, sed earum u- ^{divisio}
sum. Propterea nos in arte hæc prætermisi- ^{per signi-}
mus: sed ne hîc aliquis fortè ea desideret, ^{ficationes}
utcumque dicentur. ^{pertinet}
^{ad Philo-}

Affirmandi sunt, Certè, na, quidni, quidem.

Negandi, seu prohibendi, Num, [Ne,] haud, ^{sophum.}
minime, nequaquam, [neutiquam.]

Loci, Hic, intus, foris. de quibus copiosè in arte.

Temporis, Diu, cras, nuper, dudum.

Quantitatis, Valde, nimis, satis, perquam, im-
pense.

Qua-

* Magis Philosophi Immo Philologi. Sed sic haud dubie
voluit Sanctius,